

Rječnik

info

10BASE-2 (Thin net)

Varijanta IEEE 802.3 standarda za lokalne računalne mreže koja definira priključak mrežnih stanica pomoću tankog koaksijalnog kabela. Dozvoljen je priključak 30 stanica na jedan segment na minimalnom razmaku od 0,5 m. Najveća dozvoljena duljina segmenta je 185 m. Oba kraja moraju biti zaključena s 50 ohma zaključnim članom. Oklop na jednom kraju kabela se uzemljuje. Vidi 802.X.

10BASE-5 (Thick net)

Varijanta IEEE 802.3 standarda za lokalne računalne mreže koja definira priključak mrežnih stanica pomoću debelog koaksijalnog kabela na duljinama do 500 m. Dozvoljen je priključak 100 stanica na jedan segment priključenih na kabel u razmacima od 2,5 m (ili višekratnik ove vrijednosti). Oba kraja moraju biti zaključena s 50 ohma zaključnim članom. Oklop na jednom kraju kabela se uzemljuje. Vidi 802.X.

10BASE-FL (Fiber link)

Varijanta IEEE 802.3 standarda za lokalne računalne mreže koja definira priključak mrežnih stanica pomoću svjetlovodnog kabela. Dozvoljen je priključak 2 stanice (vezni segment) na najvećoj dozvoljenoj duljini kabela od 2000 m. Vidi 802.X.

10BASE-T (Twisted pair)

Varijanta IEEE 802.3 standarda za lokalne računalne mreže koja definira priključak mrežnih stanica pomoću kabela s uvijenim paricama. Brzina rada je 10 megabita/sekundi na duljini segmenta od 100 m. Koriste se kabeli kategorije 3 ili bolji. Najčešće korišteni tip priključka je RJ-45, a koriste se parovi kontakata 1-2 i 3-6. Vidi 802.X.

100BASE-Tx (Fast Ethernet)

IEEE 802.3u/D2 standard za lokalne računalne mreže s brzinom rada od 100 megabita/sekundi. Paketi su jednaki onima u 802.3 standardu, ali s 1/10 bit vrijednosti (duljina impulsa jednog bita). Vidi 802.X.

100VG-AnyLAN (Voice Grade at any LAN)

IEEE 802.12 standard za lokalne računalne mreže s brzinom rada 100 megabita/sekundi. Koristi drugi način pristupa mediju (DPA). Koristi posebne mrežne kartice, prespojnice i drugu aktivnu opremu. Vidi 802.X.

802.X

Skupina IEEE standarda koji definiraju mrežne protokole i način rada računalnih mreža.

822

Kratice od "RFC 822" odnosi se na Internet format za razmjenu elektronskih poruka definiranog u RFC 822.

ACK

Tip poruke koja se šalje da bi indicirala da je blok podataka stigao na njegovo odredište bez greške. Negativna potvrda naziva se NAK.

Address mask

Maska bitova koja se koristi unutar Internet adrese za adresiranje podmreža. Maska je duga 32 bita. Ponekad se naziva Subnet mask.

Administrativna domena

Grupa računala, usmjernika i mreža koja radi i kontrolirana je u jednoj organizaciji. Ovaj Internet koncept definiran je u RFC 1136.

AFP

AppleTalk Filing Protocol – protokol koji dozvoljava distribuirano dijeljenje datoteka u Appletalk mrežama.

Agent

U klijent/poslužitelj modelima dio sistema koji priprema informacije u skladu s potrebama klijentove ili poslužiteljeve aplikacije. U SNMP protokolu riječ agent odnosi se na upravljani sustav.

Anonymous FTP

Dozvoljava korisnicima presnimavanje dokumenata datoteka, programa i ostalih arhiviranih podataka bilo gdje s Interneta, bez davanja korisničkog imena i lozinke. Korištenjem specijalnog korisničkog imena anonymous, korisnik mreže će preskočiti lokalne sigurnosne sustave i imat će pristup javno dohvatljivim datotekama na udaljenom sustavu. Vidi FTP.

ANSI

Američko tijelo za standardizaciju. Član je internacionalne organizacije za standardizaciju (ISO).

API

Application Program Interface – skup pozivnih konvencija koji definira kako se servis izvodi pozivom iz odgovarajućeg softverskog paketa.

AppleTalk

Mrežni protokol razvijen u Apple Computer za komunikaciju između njihovih proizvoda i ostalih računala. Sadašnje implementacije postoje za LocalTalk (235 kbps) i EtherTalk (10Mbps).

Application

Najviša razina u OSI referentnom modelu koja omogućuje komunikacijske servise kao što su elektronska pošta i prijenos datoteka.

Archie

Sistem koji omogućuje pregled sadržaja anonimnih FTP arhiva. To je jedna od mnogih aplikacija koje se koriste na Internetu. Vidi Gopher, WAIS i World Wide Web (WWW).

ARP

Address Resolution Protocol – Internet protokol korišten za dinamičko mapiranje internet adresa u fizičke (hardverske) adrese u lokalnim računalskim mrežama. Ograničen je na mreže koje podržavaju hardversko prijavljivanje – broadcast (slanje posebnog mrežnog paketa kojim se prijavljuje priključenje stanice na mrežu). Vidi RARP.

ARPA

Sada se zove DARPA, američka vladina agencija koja je osnovala Arpanet.

Arpanet

Paketno-preklopna mreža razvijena u ranim sedamdesetim. Bio je to djed današnjeg Interneta. Arpanet je raspušten (prestao raditi) u lipnju 1990.

ATM

Standard za tehniku preklapanja paketa koja koristi pakete (ćelije) fiksne duljine. Poznat je i pod imenom BISDN i CELL RELAY.

AUI kabel

Kabel koji se koristi za spajanje vanjskog primopredajnika (transceiver) na računalo. Ima jedan muški i jedan ženski D-tip konektora.

Backbone

Primarni mehanizam povezanosti u hijerarhijskom distribuiranom sustavu. Svim sustavima koji imaju vezu s prolaznim sistemom okosnice omogućeno je povezivanje jednih s drugima.

Baseband

Karakteristika mrežne tehnologije koja koristi nositelj jednostruke frekvencije i zahtijeva sve stanice priključene na mrežu da sudjeluju u svakom prijenosu, odnosno primopredaji. Vidi broadband.

BNC

Bayonet Neill-Concelman ili Barrel Nut Connector. Tip konektora koji se upotrebljava u 10BASE-2 vrsti mreža i u mjernoj i video tehnici.

BOOTP

Protokol koji omogućuje Internet čvoru (mrežnoj stanici) da prikupi određene informacije potrebne prilikom pokretanja, primjerice IP adresu.

Bridge

Uređaj koji povezuje dvije ili više fizičkih mreža i prenosi pakete među njima. Obično se koriste tako da filtriraju pakete, to jest, da prosljeđuju samo određeni promet. Slični su uređaji prespojnik, koji jednostavno prenosi električne signale iz jednog kabela u drugi, i mnogo kompliciraniji usmjernik koji donosi odluke o prosljeđivanju paketa pomoću nekoliko kriterija. U OSI terminologiji prespojnik radi na Data Link razini.

Broadband

Karakteristika neke mreže koja multiplicira višestruke nezavisne nosioce signala u jednom kabelu. Ovo se obično radi tako da se multiplicira noseća frekvencija. Ova tehnologija omogućuje da nekoliko mreža koegzistira na

istom kabelu. Promet jedne mreže ne utječe na promet druge, budući da se "razgovori" obavljaju na različitim frekvencijama u "eteru" (mrežnom mediju). Slično kao u komercijalnim radiostanicama. Vidi baseband.

Broadcast

Sustav isporuke paketa gdje se kopija predanog paketa isporučuje svim računalima priključenim na mrežu. Vidi multicast.

Broadcast storm

Stanje koje se može dogoditi na broadcast tipu mreža kao što je Ethernet. Ovo se može dogoditi zbog mnogo razloga, od kvara na hardveru do konfiguracijskih pogrešaka.

Browser

Termin koji se koristi da bi opisao klijentski program za pregled World Wide Web sadržaja. Popularni su Mosaic, Netscape, Internet Explorer i mnogi drugi.

CCITT

Consultative Committee International for Telegraphy and Telephony. Jedinica Internacionalne Telekomunikacijske Unije (ITU) Ujedinjenih Naroda sastavljena od predstavnika svih PTT-a iz cijelog svijeta. Donosi tehničke standarde i preporuke za sve analogne i digitalne komunikacije na međudržavnoj razini.

Crosstalk

Neželjena pojava koja se događa između susjednih vodiča, a reprezentira se kao pojava signala iz jednog vodiča u drugom vodiču.

DARPA

Američka vladina agencija koja je osnovala Arpanet.

DNS

Domain Name System – distribuirani mehanizam ime/adresa koji se koristi na Internetu, a omogućuje pronalaženje IP adrese računala prema njegovom jedinstvenom imenu.

Domain

Prema Internet terminologiji, dio hijerarhije pri imenovanju računala. Sintaksno, Internet ime domene koje se sastoji od naziva (oznaka) odvojenih točkom. Primjerice '.hr' označava Hrvatsku kao domenu, a 'koncar.hr' Internet podmrežu u Hrvatskoj.

FAQ

Frequently Asked Questions – obično se pojavljuju u 'read-me' tipu datoteka kod različitih Internet servisa i usluga. Novi korisnici trebali bi pročitati FAQ prije postavljanja pitanja na raznim servisima i konferencijama.

FDDI

Fiber Distributed Data Interface – standard za vrlo brze računalne mreže koje rade na svjetlovodnim kabelima.

Frame Relay

Preklopničko sučelje za mrežnu komunikaciju koje radi u paketnom modu. Namjera mu je zamijeniti X.25 standard za komunikaciju paketima.

FTP

File Transfer Protocol – Internet protokol (i program) koji se koristi za prijenos datoteka između dvaju računala.

Gateway

Originalni Internet termin za nešto što se zove usmjernik (router) ili preciznije IP usmjernik. U modernoj uporabi ovaj termin se odnosi na sustave koji provode transformiranje iz jedne vrste formata u drugu, ili označavaju pristupnu točku jednog mrežnog segmenta drugima.

Header

Dio paketa koji prethodi stvarnim podacima, a sadrži izvorišnu i odredišnu adresu kao i polja za provjeru greške. Ova riječ se često koristi i za opis dijela poruke elektronske pošte (ili USENET novinskog članka koji prethodi tijelu članka).

HTML

Hyper Text Markup Language – jezik korišten u World Wide Web servisi-
ma za izradu Web stranica s vezama na druge dokumente, naredbama za
formatiranje teksta (masno, kurziv i slično) i tako dalje. Izvorna datoteka
za ono što gledate na Web stranicama pisana je u HTML jeziku.

HTTP

Hyper Text Transport Protocol – protokol najčešće korišten u World Wide
Web servisima za prijenos podataka od Web poslužitelja do Web pretra-
živača. Vidi URL.

Host

Termin koji u Internet zajednici označava uređaj priključen na mrežu i
koji omogućuje uslugu na razini aplikacija (to jest računalo na kojem se
možete prijaviti za rad i napraviti neki koristan posao). Usmjernik nije
host.

Hub (multiport repeater)

Koncentrator koji se koristi u zvjezdastim topologijama mreža, a povezuje
računala jednog segmenta u zajedničku, centralnu, komunikacijsku točku.

internet

Skup mreža povezanih pomoću usmjernika koji im omogućuju funkcionir-
anje kao jedne prostrane virtualne mreže.

Internet

Najveća mreža na svijetu koja se sastoji od mnogo nacionalnih mreža
spojenih u jedinstvenu računalnu mrežu. Na Internetu se koristi IP proto-
kol i alati (programi) koji rade s tim protokolom. Da biste bili na Internetu
morate imati mogućnost **ping**-a drugih sustava ili **telnet** na druge sus-
tave. Samo pristup do elektronske pošte ne smatra se povezanošću na
Internet.

Internet adresa

32-bitna adresa dodijeljena hostu (računalu) koji koristi TCP/IP protokol.

IP

Internet Protocol – mrežni protokol za rad aplikacija namijenjenih Internetu.

IPX

Internetwork Packet Exchange – Novell NetWare protokol koji omogućuje prijenos podataka mrežnim medijem.

ISDN

Integrated Services Digital Network – napredna tehnologija koju nudi većina svjetskih telefonskih kompanija. ISDN kombinira prijenos glasa i usluge digitalne mreže putem istog medija omogućujući korisnicima uslugu prijenosa digitalnih podataka i vođenje telefonskih razgovora putem istog medija. Standard koji definira ISDN specificiran je od CCITT.

ISO

International Organization for Standardization – međunarodna organizacija za standardizaciju.

ISP

Internet Service Provider – ponuđač usluge pristupa Internetu. Kod nas su to HPT HiNet, CarNET i neki drugi.

Jabber

Stanje koje nastaje kad mrežni signal prijeđe najdulje dopušteno vrijeme prijenosa (20ms do 150 ms). Mrežni medij postaje zasićen neispravnim paketima (greškama) koje uzrokuje neispravan mrežni čvor ili neispravno postavljen kabel (mrežni medij).

LocalTalk

Mrežni protokol za lokalne računalne mreže razvijen u Apple Computer. Radi na mediju s uvijenim paricama uz brzinu prijenosa od 235 kbps. Sva Macintosh računala imaju ugrađenu ovu vrstu mrežnog sučelja. Vidi AppleTalk.

MAC

Medium Access Control – poznato i kao hardverska adresa. Ovaj jedinstveni unificirani broj predstavlja adresu Ethernet mrežne stanice. Sasto-

ji se od 6 parova heksadecimalnih brojeva, a svaki mrežni uređaj ima jedinstvenu MAC adresu.

Multicast

Specijalna vrsta broadcast načina slanja paketa pri čemu samo određena podgrupa računala prima poslanih pakete.

NAK

Negativna potvrda. Vidi ACK.

NIC

Network Interface Card – kartica koja se umeće u utor na matičnoj ploči računala, a omogućuje računalu slanje i prijem podataka putem mrežnog medija.

Octet

Jedan oktet sastoji se od 8 bita. Često korišten termin u računalima.

Packet

Jedinica podataka koji se šalju putem mreže. Paket je generički termin koji se koristi za jedinicu podataka na svim razinama mrežnih protokola.

Ping

Packet internet groper – program koji se koristi za provjeru dostupnosti ciljnog računala slanjem ICMP zahtjeva i čekanja odgovora. Termin se koristi u kontekstu: "Ping host X da vidiš radi li!"

PPP

Point-to-point protokol, nasljednik SLIP protokola omogućuje usmjernik-usmjernik (router-to-router) veze ili host-mreža veze putem sinkronih ili asinkronih veza.

Protocol

Formalni opis poruke koja se razmjenjuje i pravila kako se razmjenjuju informacije između dva ili više sustava.

RARP

Reverse Address Resolution Protocol – Internet protokol koji koriste mrežne stanice za pronalaženje svoje IP adrese tijekom pokretanja računala. Ovaj protokol mapira fizičke adrese u Internet adrese. Vidi ARP.

Repeater

Uređaj koji prosljeđuje električni (ili svjetlosni) signal iz jednog kabela u drugi bez donošenja routing odluka ili filtriranja paketa.

RFC

Request For Comments – serija dokumenata, počevši od 1969. koja opisuje Internet protokole i sve u vezi s pitanjima Interneta.

Router

Sustav koji je odgovoran za donošenje odluka kojim od nekoliko mogućih puteva će putovati mrežni (ili Internet) promet. U svom radu koristi routing protokol da bi prikupio informacije o mrežama koje su na njega spojene i algoritme za pronalaženje najboljeg mogućeg puta zasnovane na nekoliko kriterija znanih pod imenom "routing metrics".

SLIP

Serial Line IP – Internet protokol namijenjen korištenju IP-ja putem serijskih veza ostvarenih modemima na telefonskim ili iznajmljenim vodovima ili RS-232 kabelima, a povezuje međusobno dva mrežna sustava. U posljednje vrijeme zamjenjuje ga PPP protokol.

SMTP

Simple Mail Transfer Protocol – Internet protokol za razmjenu elektronske pošte. Definiran je u RFC 821, s pridruženim formatom poruke opisanom u RFC 822.

SNMP

Simple Network Management Protocol – mrežni protokol koji se koristi za udaljeno nadgledanje i upravljanje u TCP/IP zasnovanim mrežama – internetima.

Subnet mask

Maska bitova koja se koristi unutar Internet adrese za adresiranje pod-mreža. Maska je duga 32 bita. Vidi address mask.

Subnetwork

Skup krajnjih i prolaznih sustava pod kontrolom jedne administrativne domene koja upotrebljava jedan protokol za pristup mrežnim resursima.

T568A, T568B

Standardi za EIA/TIA međusobno povezivanje LAN kabela u računalnim mrežama. Vrijedi za RJ-45 tip konektora.

UTP

Unshielded Twisted Pair – kabel s uvijenim paricama koji se sastoji od dva bakrena, izolirana vodiča međusobno isprepletena (uvijena) na odgovarajućem razmaku da bi se izbjegle elektromagnetske smetnje u vodičima kojima putuju električni signali.